

YETİŞKİN EĞİTİMİ BAKIŞ AÇISIYLA; ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİNE YÖNELİK BİLGİLENDİRME AMAÇLI HAZIRLANAN TELEVİZYON PROGRAMLARI HAKKINDA EBEVEYN GÖRÜŞLERİ

Yrd. Doç. Dr. Çiğdem Kılıç
Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu
cgdmkic@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı erken çocukluk döneminde çocuğu bulunan ailelerin televizyonlardaki çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik programlar hakkındaki düşüncelerini incelemektir. 2014-2015 öğretim yılında Bolu ili, bağımsız anaokullarında çocuğu bulunan 322 veli araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Çalışmada araştırmacı tarafından hazırlanan "Anne-babaların Çocuk Gelişimi ve Eğitimine Yönelik Televizyon Yayınları Hakkındaki Görüşleri Ölçeği" geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapıldıktan sonra kullanılmıştır(Cronbach Alpha .71). Elde edilen verilerin analizi SPSS paket programı ile yapılmıştır. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde frekans, yüzde, standart sapma, aritmetik ortalama değerleri kullanılmıştır. Ayrıca anne- babaların eğitim ihtiyaçları ve anne-babaların yayınlar hakkındaki görüşleri ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkiyi bulmak amacıyla Bağımsız Örneklem T-Testi kullanılmıştır. Anne-babaların yayınlar hakkındaki görüşleri ile eğitim durumları arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla ANOVA testi, var olan ilişkilerin hangi alt boyutlarda olduğunun bulunmasında ise Tukey testi kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, anne-babalar çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik televizyon yayınlarının sayısını az bulmasına ve içeriğinin yetersiz olduğunu düşünmesine rağmen televizyon programlarını önemli bir bilgi kaynağı olarak görmektedirler.

Anahtar Sözcükler: Yetişkin Eğitimi, Anne- Baba Eğitimi, Erken Çocukluk Dönemi, Eğitsel Televizyon.

WITH ADULT EDUCATION PERSPECTIVE; PARENTS' VIEWS ABOUT TELEVISION BROADCASTINGS CONCERNING CHILD DEVELOPMENT AND EDUCATION

Abstract

The purpose of this study is to examine the parent's views about television broadcastings related to child development and education. Study group is made up of 322 parents whose children were currently being educated in Bolu kindergardens in 2014-2015 academic year. The research data was obtained from the application of "Parents' Views About Television Broadcasting Concerning Child Development and Education Scale" after reliability and validity studies(Cronbach Alpha .71). Mean, standard deviation, frequency and percent values were used in data analysis by using SPSS programme. In addition, independent samples t-test was used to find the relationship between the parents' educational needs with parents' views about television broadcastings and gender. Also, ANOVA test was used to determine the relationship between parents' views about broadcastings and educational levels; Tukey test was used to find the sub dimensions of existing relationships. According to the results, parents think that television programs' quality and quantity are in sufficient, on the other hand still they found television programs as an important source of information while raising their children.

Key Words: Adult Education; Parent Education; Early Childhood; Educational Television.

GİRİŞ

İnsanlar uzun yıllar yüz yüze iletişim kanallarını kullanmışlardır. Günümüzde de en önemli iletişim tarzı yüz yüze iletişimdir. İnsanlar gündelik hayatlarını bu iletişim tarzına bağlı olarak sürdürürler. Bunun yanında tarihsel süreç içerisinde geliştirilen çeşitli teknolojik araçlarla yüz yüze iletişimin yanı sıra teknolojiyle aracılanmış iletişim tarzlarını da geliştirmişlerdir. Bunlar, yazılan mektuptan çekilen bir telgraf ya da faksa, dinlenen bir radyo programından izlenebilen televizyon programına ya da sinema filminden, gönderilen bir e-maile kadar değişir(Yaylagül,2008:12-13). Kitle iletişim araçları da denilen bu araçlar “geniş kitleleri eğlendirmek, kitlelere bilgi veya mesaj ileterek onları aydınlatmak, yönlendirmek veya denetlemek gibi amaçlarla kullanılan televizyon, radyo, gazete, dergi gibi araçlardır.” (Demir ve Acar, 2005: 241-242).

Tamer’e göre(1983, 110-119), kitle iletişim araçlarıyla yapılan iletişim aynı anda çok geniş kitleye yapılıır. Bu iletişimden belirli asgari koşullar yerine getiren herkes yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, yerleşim farklılığı, ırk, dil, din farklılığı gözetilmeksizin yararlanabilir. Bu özelliğin doğal bir sonucu olarak da, eğitimdeki cinsiyet, bölgelerarası farklılık, köy-kent, uzman, araç-gereç, ulaşım gibi çeşitli eşitsizlikleri ortadan kaldırabilir. Bu tür eğitim, geleneksel eğitime göre daha günceldir. Yaşanılan dünyayı, sorunları ortaya koyar, tutucu değildir. Eğitimde sunulacak konunun görsel olarak örneklendirilebilmesi; televizyon, video ve film yöntemi ile birden fazla kez verilebilir olması eğitimin daha etkili ve akılda kalıcı olmasını sağlar.

Yukarıdaki tanımla paralel olarak kitle iletişim araçlarının dört önemli işlevi aşağıdaki gibi genelleştirilebilir

- a) Haber ve Bilgi Verme,
- b) Denetim ve Eleştiri,
- c) Eğitim ve Eğlendirme
- d) Kamuoyu Oluşturma ve Açıklama(Işık, 2000: 56-70).

Kitle iletişim araçları arasında en yaygın olarak kullanılanlarından biri de televizyondur. Öyle ki günümüzde televizyonu olmayan ev neredeyse bulunmamaktadır. Böylesine büyük bir kitleye ulaşım sağlayan televizyonun toplum içindeki işlevlerinden biri de *eğitim işlevi*dir. İzleyici de; bilgi, beceri, duygu, düşünüş, kanaat ve tutumlar açısından, var olanı pekiştirmeyi veya değiştirmeyi, yenilerini kazandırmayı amaçlayan programlara, “eğitim fonksiyonlarını yerine getiren” veya “eğitici” programlar denilebilir. Bu programlar, çocuk, genç ve yetişkin olmak üzere değişik yaş gruplarında, farklı cinslere, farklı meslek gruplarına, farklı yerleşim birimlerindeki izleyici kümelerine yönelik olabilir (Özgen, 1985:147).

Öktem’e göre(1986,242) insan bilgi ve eğitimini okullardan ortalama 25 yaşına kadar almaktadır. İş yaşamına atıldıktan sonra onun en önemli bilgi, eğitim kaynaklarından biri de televizyondur. Çağımızın tekniğe dönük yaşamı insanı kültür olgusunu yaratan kitap ve kaynaklardan uzaklaştırmaktadır. Televizyon bilgiyi sunuş biçimi ve hitap ettiği kitle itibarıyla daha çok yetişkin nüfusun eğitiminde kullanılabilir, fırsat ve imkan eşitliği sağlanmasında yardımcı olabilecek bir araçtır. İçel(1984,53) bu konuda teknik ve ekonomik gelişmeye uygun olarak vatandaşı eğitimi fonksiyonunun televizyona adeta *yetişkinlerin okulu* niteliğini kazandırdığını söylemektedir

Televizyonun yetişkin eğitimi açısından taşıdığı gizil gücünü Tekin(1996, 117-118) şöyle özetlemektedir:

1. Yetişkinler için zaman önemlidir. Televizyon yoluyla eğitim, iş saatleri dışında ve ev ortamlarında herhangi bir maliyet gerektirmediği için tercih edilmektedir.
2. Pek çok durumda eğitime katılma okuma-yazma becerisi gerektirmektedir. Televizyon yoluyla okur-yazar olmayan kişilere de eğitsel mesajlar ulaştırılabilir.
3. Televizyon yoluyla eğitim iyi düzenlendiği zaman geleneksel eğitim biçimlerine kapalı yetişkinler için daha ilginç, eğlenceli ve güdüleyici olabilmektedir.
4. Televizyon yoluyla daha geniş kitlelere daha ucuz yolla eğitim sağlanabilmektedir. Ayrıca ekonomik ve kişisel nedenlerle eğitim etkinliklerine ulaşamayanlara da fırsat eşitliği sunulmaktadır.

Televizyonun eğitim amaçlı kullanılıp kullanılmayacağı, kullanılıyorsa nasıl kullanılmalı gerektiği konusunda çeşitli görüşler bulunmaktadır. Bilim adamları televizyonun doğal yapısı itibarıyla eğitici nitelikten uzak bir araç

olduğunu ve eğitimin kalitesini düşüreceği tezini savunurken, bir diğer grup televizyonun uygun koşullarda yardımcı bir eğitim aracı olarak kullanılabileceğini savunmaktadır. Godwin ve Shramm'a göre(2004,1) günümüzde çocuklar veya yetişkinler için olsun televizyonun eğitsel anlamda yararlı olduğu şüphe götürmez bir gerçektir. Onlara göre, insanlar günlük hayatta bir şeyin yapılışını nasıl izleyerek öğreniyorlarsa televizyonda da -yazılı materyallerden okumak yerine- izleyerek öğrenmektedirler.

Bir kitle iletişim aracı olarak televizyonun temel niteliklerinden birisi, doğruyu yayınlamak ve gerçeğe yorumu birbirinden ayırmaktır. Eğitim söz konusu olduğunda da, televizyonun, tamamen doğrulardan oluşan bir yayın politikası ve gerçeklerle oluşturulmuş bir içeriği olması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Çünkü eğitimin niteliği gerçeklik, doğruluk, yanılmazlık koşullarını gerektirmektedir(Ceraci, 1997:21-24).

Yetişkin eğitiminin uğraş verdiği alanlardan biri olan "aile eğitimi" alanında bilhassa gelişmekte olan ülkelerde televizyondan yararlanılmaktadır. Titmus ve diğerlerine göre(1985) aile eğitimi dendiğinde; çocukların yetiştirilmesi, aile ilişkileri, ailede ve toplumda anne-babaya düşen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gerekli bilgi, tutum ve becerilerin sistemli biçimde geliştirilmesi anlaşılmalıdır(Akt. Çağdaş ve Seçer,2011,1). Ekonomik, politik, sosyolojik, teknolojik vb. gelişmelerle karşılaşan birey ve aile, yaşamını bu değişikliklere göre yeniden düzenlerken zaman zaman problemlerle karşılaşmakta ve kimi zaman bunların üstesinden gelmekte zorlanmaktadır. Bu çerçeveden hareketle ailenin, hem kendi içinde hem de toplumla kurduğu ilişkilerde karşılaştığı sorunların üstesinden gelebilmesi için bilgi ve tecrübeyle desteklenmesi gerektiği söylenebilir(Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2011: 5).

Etkili aile eğitim programlarının çocuk ihmal ve istismarını azalttığı; çocukların fiziksel, zihinsel ve ruhsal gelişimlerine katkılarda bulunduğu; aile ve çocuk iletişimini güçlendirdiği; ailelerin çocuk bakımı ve eğitimine yönelik ebeveynlik becerilerini artırdığı pek çok bilimsel çalışmada bahsedilmektedir(Bunting, 2004; Small ve Mather, 2009). Ülke geleceğini belirleyecek olan yeni nesillerin eğitiminde son derece önemli olan aile eğitimi farklı şekillerde verilmektedir. Bazı aile eğitim programları sadece yerel gruba hitap ederken bazıları tüm dünya genelinde kullanılmaktadır. Bu programlar evde uygulanabileceği gibi kurslar vasıtasıyla veya televizyon programlarıyla ailelere sunulmaktadır(Samuels, 2010: 2).

Gans'ın 1968 yılında yaptığı bir araştırma sonucuna göre özellikle anne-babalar veya çocuk sahibi olmayı planlayanlar ebeveynlik rolleri ve karşılaşılan problemlerin çözümünde televizyon programlarından yararlanmaktadırlar(Akt. Dail ve Way,1985). Burada planlanmış eğitsel programlar kastedilmemektedir, anne-babalar diziler, filmler gibi televizyon programları vasıtasıyla da çocuklarına karşı nasıl davranmaları hususunda örtük veya açık mesajlar alabilmektedirler.

Türkiye de aile eğitimine yönelik televizyon için tasarlanmış eğitim programı sayısı sınırlıdır. Bunlardan ilki, AÇEV ve TRT işbirliğiyle hazırlanmış okul öncesi çocuklar ve onların ailelerini hedefleyen "Benimle Oynar mısın?" adlı televizyon projesi 2002 yılının ilk yarısından itibaren TRT kanallarında 4 sezon yayınlanmıştır(AÇEV Basın Bülteni, 2003). Yine AÇEV ve NTV işbirliği ile Baba Destek Programını kamuoyuna tanıtmak ve çocuk gelişiminde babanın yeri ve önemi konusunda kamuoyunu bilinçlendirmek amacı ile "Baba Olmak Güzel Şey" isimli bir televizyon programı hazırlanmıştır. Bu program 7 Ekim 2006 tarihinde başlayıp 7 hafta boyunca cumartesi günleri yayınlanmıştır(AÇEV Basın Bülteni, 03.06.2006). Bunlar dışında, halen çeşitli kanallarda ebeveynleri bilgilendirme amaçlı konuları işleyen programlar yapılmaktadır.

Bu çalışmada, amacı erken çocukluk döneminde çocuğu bulunan ailelerin televizyonlardaki çocuk gelişimi ve eğitime yönelik programlar hakkındaki düşüncelerini incelemek amaçlanmış, aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır (Alt amaçlar):

1. Anne-babalar çocuk gelişimi ve eğitime ilişkin eğitim ihtiyacı duymakta mıdır?
2. Televizyondaki çocuk gelişimi ve eğitime yönelik yayınlar anne-babaların eğitim ihtiyacını karşılamakta mıdır?
3. Anne-babaların televizyondaki çocuk gelişimi ve eğitime yönelik yayınlar hakkındaki görüşleri nelerdir?
4. Anne-babaların televizyondaki çocuk gelişimi ve eğitime yönelik yayınlar hakkındaki görüşleri ile cinsiyet arasında ilişki var mıdır?

5. Anne-babaların televizyondaki çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik yayınlar hakkındaki görüşleri ile eğitim durumu arasında ilişki var mıdır?
6. Anne-babalar çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik televizyonda görmek istedikleri yayın konuları nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada mevcut durumu ortaya koymayı sağlayan tarama yöntemi(*betimsel yöntem*) kullanılmıştır. Tarama yöntemi, geçmişte ya da halen var olan bir durumu veya olayı var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır(Karasar, 2005: 77).

Evren

Araştırmanın evrenini 2014-2015 öğretim yılında Bolu ili, bağımsız anaokullarında çocuğu bulunan anne-babalar oluşturmaktadır.

Örneklem

Araştırmanın çalışma grubunu evren içinden basit tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 312 kişi oluşturmaktadır. Örneklem seçilirken mümkün olduğunca çok veliye ulaşılmaya çalışılmış, 400 adet anket formu sunulmuş, bunlardan 312 kişiden dönüt alınmıştır. Ankete cevap verenler içinde çoğunluğu (%71,4) anneler oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş dağılımlarına bakıldığında; çoğunluğu(%65.2) ile 30-39 yaş arasındaki orta yetişkinlikte bulunan anne-babalar oluşturmaktadır. Katılımcıların %75.8'i çalışan bireylerden oluşmaktadır. Anne-babaların eğitim durumları incelendiğinde ise; (%44,7) ile üniversite mezunlarının çoğunlukta olduğu; bunu (%30,7) ile lise mezunları, (%14) ile ilkököl ve ortaokul mezunları; (%9) ile yüksek lisans mezunları ve (%1.6) ile doktora mezunları takip etmektedir. Görüldüğü üzere, Bolu ilinde okul öncesi eğitim alan çocukların annelerinin genellikle üniversite mezunu çalışan kadınlar olduğu anlaşılmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada, araştırmacı tarafından geliştirilen(2014) "Anne-babaların Çocuk Gelişimi ve Eğitimine Yönelik Televizyon Yayınları Hakkındaki Görüşleri Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek tasarlanırken ilk önce ilgili literatür taranmış ve 33 madde belirlenmiştir. Öncelikle kapsam geçerliliğinin sağlanması amacıyla yetişkin eğitimi, medya okur-yazarlığı ve ölçme değerlendirme alanlarında çalışan uzmanların görüşlerine başvurulmuştur. Bu aşamada toplan 3 alan uzmanı ile birlikte her maddeye ilişkin ifadenin gerekliliği, anlaşılabilirliği, tutarlılığı tek tek tartışılmış ve böylelikle gereken değişiklikler yapılmıştır. Ölçme aracının güvenilirliğini belirlemek amacıyla 33 maddeden oluşan deneme ölçeği 38 kişilik bir ön gruba uygulanmış, elde edilen sonuçlara göre güvenilirliği düşürdüğü düşünülen 5 madde ölçekten çıkarılmıştır. 28 maddelik nihai ölçeğin Cronbach alpha katsayısı .71 bulunmuştur. Ölçekte "evet-hayır" türünden sorular(3 adet); ucu açık sorular(1 adet); dördümlü Likert türünde hazırlanmış sorular(6 adet) ve beşli likert türünde hazırlanmış (18 adet) soru bulunmaktadır. Ölçekte katılımcıların konuya ilişkin farklı bakış açılarını yakalayabilmek amacıyla farklı türde sorular sormak amaçlanmıştır. Dördümlü likert türündeki sorulara verilen yanıtlar "hiçbir zaman", "bazen", "sık sık" ve "her zaman" şeklinde derecelendirilmiştir. Beşli Likert türünde hazırlanan maddelere verilen yanıtlar ise "kesinlikle katılmıyorum", "katılmıyorum", "kararsızım", "katılıyorum", "kesinlikle katılıyorum" şeklinde derecelendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin analizi SPSS paket programı ile yapılmıştır. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde frekans, yüzde, standart sapma, aritmetik ortalama değerleri kullanılmıştır. 5'li likert ölçeğinde anket sorularının puanlamasının sınıflanmasında; "1-1,89 kesinlikle katılmıyorum, 1.90-2,69 katılmıyorum, 2,70-3,49 kararsızım, 3,50-4,29 katılıyorum, 4,30-5,00 kesinlikle katılıyorum" sınıflaması kullanılmıştır. Olumsuz tutum ifadeleri ters şekilde kodlanıp yorumlanmıştır. Anne- babaların eğitim ihtiyaçları ve anne-babaların yayınlar hakkındaki görüşleri ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkiyi bulmak amacıyla Bağımsız Örneklem T-Testi kullanılmıştır. Anne-babaların yayınlar hakkındaki görüşleri ile eğitim durumları arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla ANOVA testi, var olan ilişkilerin hangi alt boyutlarda olduğunun bulunmasında ise Tukey testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgular, sırayla ilgili alt problemlere göre sunulmuş ve analiz sonuçlarına göre yorumlanmıştır.

Anne-babaların Çocuk Gelişimi ve Eğitimine İlişkin Eğitim İhtiyacı

Araştırmanın en temel alt amaçlarından biri velilerin çocuk yetiştirirken karşılaştıkları durumlarla ilgili eğitim alma ihtiyacı duyup duymadıklarıdır. Bu bağlamda, araştırmadan elde edilen verilere göre anne-babaların %66 gibi bir çoğunluğu eğitim alma ihtiyacı hissederken, %35'i ise herhangi bir eğitim alma ihtiyacı duymamaktadır. Eğitim alma ihtiyacı ve cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkiye bakıldığında $p < 0.05$ seviyesinde bu iki değişken arasında ilişki çıkmıştır. Hangi grubun daha fazla eğitim alma ihtiyacı duyduğuna bakıldığında ise erkeklerin kadınlara oranla daha fazla eğitim alma ihtiyacı hissettikleri görülmektedir. Bu durumun, babaların çocuk eğitimine verdikleri önemi göstermesi açısından oldukça dikkat çekici bir bulgu olduğu düşünülmektedir.

Televizyondaki Çocuk Gelişimi ve Eğitimine Yönelik Yayınların Anne-babaların Eğitim İhtiyacını Karşılama Durumu

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre anne-babaların önemli bir çoğunluğu çocuklarını büyütürken eğitim alma ihtiyacı hissederken, grubun %65'i hali hazırda televizyon kanallarında yayınlanan çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik hazırlanmış programların eğitim ihtiyaçlarını "kısmen" karşıladığını düşünmektedirler. Televizyondaki programların eğitim ihtiyaçlarını karşılamadığını düşünenlerin oranı %25 iken; eğitim ihtiyaçlarının karşılandığını düşünenlerin oranı ise %10 dur.

Anne-babaların Televizyondaki Çocuk Gelişimi ve Eğitimine Yönelik Yayınlar Hakkındaki Görüşleri

Televizyon yayınlarının çocuk eğitimine yönelik öğrenme ihtiyaçlarını bir ölçüde karşıladığını düşünen velilerin televizyon kanallarında yayınlanan programlar hakkındaki görüşlerini daha detaylı incelemek amacıyla katılımcılara tutumlarını ve düşüncelerini ölçen bazı sorular sorulmuştur. Elde edilen veriler aşağıdaki tabloda verilmektedir;

Tablo 1: Anne-babaların Televizyon Yayınlarına İlişkin Görüşleri

	Ortalama	Std.Sapma	N
Televizyonda çocuk eğitimi ve gelişimine yönelik ilgi çekici yayınlar vardır.	3.12	0.87	312
Televizyondan öğrendiğim bilgilerin güvenilirliği konusunda şüphe duyarım	3.53	0.90	
Televizyon herhangi bir maliyet gerektirmediği için tercih ettiğim bir bilgi kaynağıdır	3.66	0.85	
Televizyondaki çocuk eğitimi ve gelişimine yönelik yayınların sayısını yeterli buluyorum	2.64	0.92	
Televizyondan öğrendiğim bilgilerin kalıcı olduğunu düşünmüyorum	3.86	0.98	
Televizyondaki çocuk eğitimi ve gelişimine yönelik yayınların içeriğini yeterli buluyorum	2.63	0.94	
Çocuk eğitimi ve gelişimine yönelik bir programı izlerken soru sorup görüş alış verişi yapamadığım için bu tür programlar çok faydalı olmuyor	2.57	1.03	
Televizyondan öğrendiğim bilgilerin çocuğumun gelişimine pozitif katkılarının olduğunu düşünüyorum	3.00	1.003	
Televizyondaki çocuk eğitimi ve gelişimine yönelik yayınların kalitesi olduğunu düşünüyorum	3.11	1.34	
Çocuk eğitimi ve gelişimine yönelik yayınların yayın saatleri günlük yaşantıma uygundur	2.51	2.08	
Televizyondan edindiğim bilgilerin annelik becerime katkı sağladığını düşünüyorum	3.04	0.91	
Televizyonda çocuk eğitimi ile ilgili çoğu programı yayın saatlerini bilmediğim için takip edemiyorum.	2.59	1.26	
Çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik yapılan yayınlarda anlatılanları uygulanabilir buluyorum	3.15	0.84	

Televizyon dışında başka bilgi kaynaklarına ulaşmakta güçlük yaşıyorum	2.55	1.26
Çocuk eğitime yönelik programları özellikle takip etmiyorum, denk geldiğinde izliyorum.	4.40	12.41

Yukarıdaki tablodan elde edilen veriler başlıklar altında gruplanıp değerlendirildiğinde; *Televizyon Yayınlarını İzleme Durumu:* Anne-babalar “çocuk eğitime yönelik yayınları özellikle takip etmiyorum” ifadesine kesinlikle katılmaktadırlar. Bir başka deyişle anne-babalar bu tür yayınları takip etme amaçlı özel bir çaba sarf etmemekte; kanallar arası geçiş yaparken rast geldiklerinde izlemektedirler.

Yayınlara Sayısına İlişkin Düşünceler: Anne-babalar “televizyon kanallarında çocuk gelişimi ve eğitime yönelik yayınların sayısını yeterli buluyorum” ifadesine katılmamaktadırlar. Her ne kadar anne-babalar bu konuda televizyon kanallarında bulunan yayınları düzenli takip etmeseler de genel bir izlenim olarak çocuk eğitime yönelik yayınların sayısının yetersiz olduğunu düşünmektedirler.

Yayınlara Niteliğine İlişkin Düşünceler: Tabloda görüldüğü üzere anne-babalar televizyondaki çocuk eğitimi ve gelişimine yönelik yayınların içeriğini yeterli bulmamakta; bu tür yayınların kaliteli ve ilgi çekici olması, öğrenilen bilgilerin güvenilirliği ile uygulanabilirliği hususunda kararsız kalmaktadır. Görüldüğü üzere veliler televizyon kanallarında çocuk eğitime yönelik var olan yayınların içeriğinin yeterince zengin olmadığını düşünmektedirler. Öte yandan anne-babaların yayınların kalitesi, ilgi çekici olması ve öğrenilenlerin çocuk eğitiminde pratikte uygulanıp uygulanmayacağı ve güvenilir olup olmadığı konusunda tereddütleri bulunmaktadır.

Çocuk Gelişimi ve Eğitime Yönelik Yayınları İzlemeyi Tercih Etme Durumuna İlişkin Görüşler: Görüldüğü üzere, Anne-babalar “televizyon herhangi bir maliyet gerektirmediği için tercih ettiğim bir bilgi kaynağıdır” ifadesine katılım göstermektedirler. Bir başka deyişle velilerin televizyonu bir eğitim aracı olarak kullanma nedenlerinden belki de en önemlisi günümüzde her evde bulunabilen televizyonun sağladığı bilgilerin herhangi bir maliyet gerektirmemesi ve her an ulaşılabilir olmasıdır. Bir başka ifadede veliler “televizyon dışında başka bilgi kaynaklarına ulaşmakta güçlük yaşıyorum” ifadesine katılmamakta; internet, kitap, gazete, makale, dergi gibi çocuklarını eğitirken bilgi alabilecekleri bilgi kaynaklarına rahatlıkla ulaşabildiklerini söylemektedirler. Bunun yanında veliler “televizyondan öğrendiğim bilgilerin kalıcı olduğunu düşünmüyorum” ifadesine katılmamakta; televizyondan öğrenilen bilgilerin kendileri için kalıcılığının yüksek olduğunu düşünmektedirler. Bunda televizyonun birden fazla duyu organına hitap etmesinin rolünün büyük olduğu düşünülmektedir. Görüldüğü üzere anne-babalar başka bilgi kaynaklarına ulaşma imkanları da varken maliyet gerektirmemesi, ulaşılabilir olması, öğrenilen bilgilerin kalıcı olması gibi nedenlerle çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili yayınlara rastlamaları durumunda bir eğitim aracı olarak televizyonu tercih etmektedirler.

Yukarıda televizyondaki çocuk eğitime yönelik yayınları özellikle takip etmediğini söyleyen veliler, bir başka tutum cümlesinde “televizyonda çocuk eğitimi ile ilgili çoğu programı yayın saatlerini bilmediğim için takip edemiyorum” ifadesine katılmaktadırlar. Velilerin eğitim ihtiyacı hissetmelerine ve televizyon gibi ulaşılabilir bir bilgi kaynağına evlerinde sahip olmalarına rağmen çoğu programın yayın saatlerini bilmemeleri nedeniyle yayınları takip edemedikleri görülmektedir. Öte yandan “çocuk eğitimi ve gelişimine yönelik yayınların yayın saatleri günlük yaşantıma uygundur” ifadesine veliler katılmamaktadır. Buradan velilerin yayınları mesaiye oldukları veya günlük rutin işlerle uğraştıkları saate denk geldiği için izleyemedikleri de anlaşılmaktadır.

Anne- babalar “çocuk eğitimi ve gelişimine yönelik bir programı izlerken soru sorup görüş alış veriş yapamadığım için bu tür programlar çok faydalı olmuyor” ifadesine katılmaktadırlar. Buradan televizyonun genel anlamda aktif bir öğrenme ortamı olmamasının yayınlardan elde edilen faydayı engellediği düşünülmektedirler. Öte yandan veliler televizyondan öğrendikleri bilgilerin çocuklarının gelişimine ve kendilerinin annelik becerilerine olumlu yönde katkılarının olup olmadığı konusunda kararsız oldukları görülmektedir.

Anne-babaların Televizyondaki Çocuk Gelişimi ve Eğitimine Yönelik Yayınlar Hakkındaki Görüşleri ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişki Durumu

Anne-babaların televizyondaki çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik yayınlar hakkındaki görüşleri ile cinsiyet arasında ilişki durumu incelendiğinde aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir;

Tablo 2: Anne-babaların Televizyondaki Çocuk Gelişimi ve Eğitimine Yönelik Yayınlar Hakkındaki Görüşleri ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişki

	Cinsiyet	N	X	S	Sd	t	p
Televizyondaki çocuk eğitimi ve gelişimine yönelik yayınların sayısını yeterli buluyorum	Kız	221	2.57	,114	310	-1,985	.048
	Erkek	91	2.80	,115			
Televizyondan edindiğim bilgilerin annelik becerime katkılar sağladığını düşünüyorum	Kız	221	3.11	,113	310	2,154	.032
	Erkek	91	2.86	,105			
Çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik yapılan yayınlarda anlatılanları uygulanabilir buluyorum	Kız	221	3.22	,104	310	2,484	.014
	Erkek	91	2.96	,111			

Görüldüğü üzere, anne-babaların televizyondaki çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik yayınlar hakkındaki görüşleri ile cinsiyetleri arasında bazı tutum ifadelerinde ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre; erkekler kadınlara kıyasla televizyondaki çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik yayınların sayısını daha fazla yetersiz bulmaktadır ($p < 0.05$). Erkeklerin çocuk eğitime yönelik yayınları kadınlardan daha fazla yetersiz bulmaları ilgi çekici bir durumdur, öte yandan bu bulgu yukarıda erkeklerin kadınlara oranla daha fazla eğitim alma ihtiyacı hissettikleri yönündeki bulguyu da destekler niteliktedir. Bir diğer ifadeyle kadınlar erkeklerle kıyasla televizyondan edindikleri bilgilerin annelik becerilerine katkılar sağladığını düşünmektedir ($p < 0.05$). Son olarak kadınlar erkeklerle kıyasla çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik yapılan yayınlarda anlatılanların uygulanabilirliği hususunda daha fazla tereddüt içindedirler. Bu durum, toplumumuzda çocuk eğitime ilişkin teorik bilgileri günlük hayatta uygulayan, yani çocuklarla daha fazla zaman geçiren kişilerin anneler olması nedeniyle oluştuğu düşünülmektedir.

Anne-babaların Televizyondaki Çocuk Gelişimi ve Eğitimine Yönelik Yayınlar Hakkındaki Görüşleri ile Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

Anne-babaların televizyondaki çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik yayınlar hakkındaki görüşleri ile eğitim durumu arasındaki ilişki incelendiğinde aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir;

Tablo 3: Anne-babaların Televizyondaki Çocuk Gelişimi ve Eğitimine Yönelik Yayınlar Hakkındaki Görüşleri ile Eğitim Durumu Arasındaki İlişki

Televizyondaki çocuk eğitimi ve gelişimine yönelik yayınların sayısını yeterli buluyorum							
	Kareler		Kareler		F	p	Anlamlı Farklılık
	Toplamı	Sd	Ortalaması				
Gruplar arası	11,575	5	2,315		2,786	,018	Lise-İlkokul
Grup içi	254,220	306	,831				Yüksek lisans- Üniversite
Toplam	265,795	311					
Televizyondaki çocuk eğitimi ve gelişimine yönelik yayınların kaliteli olduğunu düşünüyorum							
Gruplar arası	30,758	5	6,152		3,536	,004	Lise-Ortaokul
Grup içi	532,315	306	1,740				Üniversite-Ortaokul
Toplam	563,074	311					Y.Lisans-Ortaokul
Televizyon dışında başka bilgi kaynaklarına ulaşmakta güçlük yaşıyorum							
Gruplar arası	32,214	5	6,443		4,253	,001	İlkokul-Y.Lisans
Grup içi	465,057	307	1,515				Lise-Y.Lisans
Toplam	497,272	312					
Çocuk eğitimine yönelik programları özellikle takip etmiyorum, denk geldiğinde izliyorum.							
Gruplar arası	2291,262	5	458,252		3,074	,010	Ortaokul-İlkokul
Grup içi	45619,658	306	149,084				Lise-İlkokul
Toplam	47910,920	311					Üniversite-Ortaokul Y.Lisans-Ortaokul

Anne-babaların televizyondaki çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik yayınlar hakkındaki görüşler ile eğitim durumları arasındaki ilişkiye bakıldığında yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere yukarıdaki tutum ifadeleri ve eğitim durumu arasında ilişki tespit edilmiştir. Buna göre; lise mezunları ilkokul mezunlarına kıyasla; yüksek lisans mezunları üniversite mezunlarına kıyasla televizyondaki çocuk eğitimine yönelik yayınların sayısını daha yetersiz bulmaktadır. Buna göre eğitim seviyesi yükseldikçe bir eğitim aracı olarak görülen televizyondan çocuk eğitimine yönelik yayın sayısı hakkında beklenti de yükselmektedir.

Öte yandan, anne-babalar arasında lise, üniversite ve y.lisans mezunları ortaokul mezunlarına kıyasla televizyondaki çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik yayınların kalitesi hakkında daha fazla tereddüt duymaktadırlar. Bir başka deyişle eğitim seviyesi yükseldikçe alınmak istenen eğitimin kalitesine yönelik beklenti de yükselmektedir. Bu nedenle izleyenlerin zihninde yayınların kalitesi hakkındaki soru işaretlerinin artması da normal kabul edilmektedir.

Bir başka ifadeye incelendiğinde; ilkokul ve lise mezunları yüksek lisans mezunlarına kıyasla televizyon dışında başka bilgi kaynaklarına ulaşmakta daha fazla güçlük yaşadıklarını belirtmektedirler. Üniversite ve Yüksek Lisans eğitiminin bireye kazandırdığı belki de en önemli özellik bilgi kaynaklarına nasıl ulaşılacağına bilinmesidir. Bu bağlamda, çocuk yetiştirirken karşılaşılan eğitsel ihtiyaçları gidermede yüksek lisans eğitimi almış olanların lise ve ilkokul mezunlarına kıyasla bilgi kaynaklarına daha kolay ulaşabilmesi, nasıl araştırma yapılacağını bilmekle, yapılan araştırma sonuçlarını yorumlayabilmekle ve okuma ve araştırma becerisi kazanmış olmakla yakından ilgili olduğu düşünülmektedir.

Son olarak, veliler arasında ortaokul mezunları ilkokul mezunlarına kıyasla; lise mezunları ilkokul mezunlarına kıyasla; üniversite mezunları ortaokul mezunlarına kıyasla; y.lisans mezunları ortaokul mezunlarına kıyasla çocuk eğitimine yönelik programları özellikle takip etmediklerini, televizyon izlerken rastlamaları durumunda yayınları izlediklerini belirtmektedirler. Burada, veliler arasında televizyonu eğitsel olarak bir bilgi kaynağı olarak görme durumunun eğitim seviyesi yükseldikçe azaldığı görülmektedir. Veliler eğitim seviyeleri yükseldikçe çocuk eğitimi ile ilgili televizyonun yanında başka bilgi kaynaklarına da yönelmektedirler.

Anne-babaların Çocuk Gelişimi ve Eğitimine Yönelik Televizyonda Görmek İstedikleri Yayın Konuları

Anne-babaların televizyon kanallarında çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik izlemek istedikleri konu başlıklarına yönelik frekans ve yüzde oranları aşağıda verilmektedir.

Tablo 4: Anne-babaların Çocuk Gelişimi ve Eğitimine Yönelik Televizyonda Görmek İstedikleri Yayın Konuları

	F	%
Olumlu davranış kazandırma yöntemleri	67	20,8
Çocukla iletişim	65	20,2
Ev ortamında uygulanabilecek öğrenme etkinlikleri	64	19,9
Çocukta özgüven gelişimi	59	18,3
Kardeş kıskançlığı ve başa çıkma yöntemleri	54	16,8
Sağlıklı beslenme	49	15,2
Çocuklarda televizyon bağımlılığı ve başa çıkma yöntemleri	44	13,7
Çocuğun yaratıcılığının geliştirilmesi	37	11,5
Erken çocukluk dönemi hastalıkları	33	10,2
Erken çocuklukta cinsel eğitim	27	8,4
Aile içi sorunlar ve çocuk	23	7,1
Çocuk resimlerinin analizi	22	6,8
Çocuk ihmal ve istismarı	18	5,6

Görüldüğü üzere yukarıdaki tabloda velilerin televizyon kanallarında görmek istedikleri yayın konuları aynı zamanda onların çocuk yetiştirirken eğitim ihtiyacı duydukları konu başlıklarıdır. Anne-babalar televizyonlarda ağırlıklı olarak “çocuklarda olumlu davranış kazandırma, iletişim, birlikte kaliteli zaman geçirme yöntemleri, özgüven gelişimi, kardeş kıskançlığı, sağlıklı beslenme, televizyon bağımlılığı, çocukta yaratıcılığın gelişimi, erken

çocukluk hastalıkları, erken çocuklukta cinsel eğitim, aile içi sorunlar ve çocuk, çocuk resimlerinin analizi ve çocuk ihmal ve istismarı konularında” hazırlanmış yayınları görmek istediklerini belirtmişlerdir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Günümüzde televizyon kitlelerin görüş ve düşüncelerini yönlendirmesi açısından çok önemli bir araçtır. Böylesine önemli etkisi bulunan bir aracın topluma eğitsel anlamda hizmet etmesi kaçınılmaz bir beklentidir. Vural'a göre(2012, 112) televizyonun öğretme değil ama eğitime işlevi vardır. Meslek, bilgi ve yeterlilik kazandırmaya yönelik bir çaba olan öğretmek okulların ve öğretmenlerin işidir. Ancak eğitmek; kültürleştirme, davranış, düşünce, kanaat, tartışma, analiz gücü geliştirmeye ve yaşam biçimini zenginleştirmeye yönelik bir çabadır ki bundan da kitleleri etkileme gücü olan televizyon da sorumludur

Günümüzde televizyon yayınlarını yapan yayım şirketleri daha çok izleyici çekme amaçlı ticari kaygılar nedeniyle eğitsel yayınlara çok fazla yer vermek istememektedirler. Bu durum, eğitimsel yayınlığın gücünün sınırlanmasının dışında, eğitsel değeri olmayan iletişim içeriğinin eğitsel olana tercih edilmesi gibi bir sonucu da doğurmaktadır. Bir başka deyişle eğitime ihtiyacı olan kitleler eğitici mesajlara kulak vermektense alt düzey beğenilere yönelik eğlence programlarına ve dizilere yönelmektedirler(Tekin, 1996, 112). Bu durum, kitleleri eğitmek üzere kullanılacak çok önemli bir aracın işlevsizleştirilmesini de beraberinde getirmektedir.

Bir toplumu oluşturan bireylerin mutluluğu ve refahının sürdürülebilmesini sağlayan ailelerin eğitilmesi noktasında yaygın eğitim kurumlarına olduğu kadar televizyona da görev düşmektedir. Türkiye televizyonlarında ailelerin eğitime yönelik televizyon yayınları sınırlıdır. Bu duruma televizyon yayıncılarının ticari kaygılarının ve eğitimin okullarda yapılması gerektiği konusundaki yaygın düşüncenin neden olduğu düşünülmektedir. Oysa televizyon yoluyla aile eğitimi yetişkin grubun en kolay ulaşabileceği eğitim araçlarından biri olması, maliyet ve okuma yazma gerektirmemesi, geniş kitlelere ulaşabilmesi gibi sebeplerle göz ardı edilemeyecek bir eğitim aracıdır.

Bu çalışmada, Bolu ilinde erken çocukluk döneminde çocuğu olan anne-babaların çocuklarını yetiştirirken “çocuklarda olumlu davranış kazandırma, iletişim, birlikte kaliteli zaman geçirme yöntemleri, özgüven gelişimi, kardeş kıskançlığı, sağlıklı beslenme, televizyon bağımlılığı, çocukta yaratıcılığın gelişimi, erken çocukluk hastalıkları, erken çocuklukta cinsel eğitim, aile içi sorunlar ve çocuk, çocuk resimlerinin analizi ve çocuk ihmal ve istismarı konularında eğitim ihtiyacı duyduklarını belirtmişlerdir. Çalışmanın uygulandığı örneklemin eğitim düzeyi yüksek olmasına rağmen ailelerin çocuk eğitimine yönelik konularda eğitim ihtiyacı hissetmeleri dikkat çekicidir. Bu duruma, her çocuğun karakterinin kendine özel olmasının; çocuk eğitiminde belli şablonların olamayacağını; ailelerin çocuk büyütürken karşılaştıkları sorunlara uzman kişilerden bilgi alarak yanıt arama çabası içinde olmalarının neden olduğu düşünülmektedir. Öte yandan grubun içinde babaların çocuk eğitiminde yönelik annelere kıyasla daha fazla eğitim ihtiyacı içinde olmaları bir başka dikkat çekici durumdur. Elde edilen veri, babaların çocuklarının eğitim ve gelişimine anneler kadar önem verdiklerini; çocuklarının eğitimi ile ilgili eğitim fırsatlarını değerlendirme eğiliminde olduklarını göstermektedir. Bu durum baba eğitiminin gereğini, önemini ve yaygınlaştırılması gereğini gözler önüne sermektedir.

Anne-babaların çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik televizyon yayınları hakkındaki düşünceleri incelendiğinde; ailelerin çocuk gelişimine yönelik televizyon programlarını özellikle takip etmedikleri, vakit buldukça rastladıkları zaman izledikleri görülmektedir. Bu duruma velilerin bu tür programların yayın saatlerini bilmemelerinin ve iş yaşamı nedeniyle genellikle gündüz kuşağında yayınlanan programları izleyememesinin neden olduğu düşünülmektedir. Ekonomik koşullar nedeniyle her geçen gün daha fazla anne iş yaşamına katıldığı düşünüldüğünde günün büyük bir bölümünü iş yerinde geçiren anne-babaların televizyonlarda eğitsel amaçlı yayınlardan faydalanamadığı söylenebilir. Bu durum, aileler için yararlı olabilecek yayınların daha az izleyici kitlesine ulaşması ile sonuçlanacaktır.

Veliler televizyon programlarının eğitim ihtiyaçlarını tam anlamıyla karşılamadığını düşünmektedirler. Bu duruma neden olarak; anne-babalar çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik yayınların sayısının ve içeriğinin yetersiz olduğunu düşünmektedirler. Öte yandan veliler var olan yayınlardan öğrenilenlerin güvenilirliği, gerçek hayatta çocuk eğitiminde uygulanıp uygulanmayacağı hususunda ve yayınların kalitesi, annelik becerilerine olan katkısı

ve ilgi çekiciliği konusunda kesin bir fikir sahibi değildirler. Görüldüğü üzere, veliler her ne kadar çocuk eğitimine yönelik tüm yayınları takip edemeseler de izleyebildikleri kadarıyla var olan yayınların niteliği ve niceliği konusunda ciddi eleştiriler yapmaktadırlar. Eğitim alma amaçlı çocuk gelişimi ve eğitimine yönelik yayınları izleyen veliler ise, bu konuda çeşitli bilgi kaynaklarına rahatlıkla ulaşabilmelerine rağmen televizyonun herhangi bir eğitim maliyeti gerektirmemesi, rahatlıkla ulaşılabilmesi ve öğrendikleri bilgilerin kalıcı olduğunu düşünmeleri nedeniyle televizyonu tercih bir eğitim aracı olarak kullanmaktadırlar. Görüldüğü üzere, eğitim durumu ne kadar yüksek olursa olsun bireyler için televizyon bir eğitim aracı olarak çekiciliğini korumaktadır. Dail ve Way'e göre(1985, 491) televizyon bir sosyal öğrenme aracıdır, insanlar günlük hayatlarında karşılaştıkları problemlere çözüm bulabilmek amacıyla televizyon programlarında anlatılanları uygulamakta veya dizi ve filmlerde yer alan ana-baba karakterlerini taklit edebilmektedir. Bireyler televizyon vasıtasıyla sadece eğitsel amaçlı hazırlanmış programdan değil, aile ilişkilerini konu alan her türlü yayından da eğitsel anlamda çıkarımlar yapabilmektedirler. Bu durum, televizyonun bir eğitim aracı olarak potansiyel gücünü göstermektedir.

Anne- babaların televizyon yayınları hakkındaki görüşleri ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkiye bakıldığında; cinsiyet değişkeninin ailelerin görüşleri açısından çok önemli olmadığı, sadece televizyondaki yayınların sayısı, uygulanabilirliği, annelik becerisine katkısı hususunda görüşlerde farklılaşma olduğu görülmüştür. Araştırma sonucuna göre babaların televizyonlardaki çocuk eğitimi ile ilgili yayınları sayıca yetersiz bulması, onların eğitim ihtiyaçları yönündeki görüşleri ile tutarlıdır. Bu sonuca göre ayrıca, günün önemli bölümünü iş yerinde geçiren babaların akşamları veya hafta sonları televizyonlarda çocuk eğitimine yönelik yayınlar görmek istedikleri anlaşılmaktadır. Yine araştırma sonucuna göre televizyonlardaki yayınlarda anlatılan bilgilerin gerçek hayatta çocuk büyüme sürecinde uygulanabilir olup olmadığı hususunda annelerin babalara kıyasla daha fazla tereddütleri bulunmaktadır. Bu durum teorikte öğrenilen bilgileri pratikte uygulayan kişilerin anneler olduğunu göstermektedir.

Anne- babaların televizyon yayınları hakkındaki görüşleri ile eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında; cinsiyet değişkeninde olduğu gibi eğitim durumu da anne- babaların televizyon yayınlarına ilişkin görüşlerini çok fazla etkilememektedir. Eğitim durumu ile arasında ilişki olduğu buluna görüşler; televizyondaki yayın sayılarının yeterliliği, yayınların kalitesinin yeterliliği; televizyon dışındaki bilgi kaynaklarına ulaşım gücünün ve eğitsel yayınları takip durumudur. Buna göre; eğitim seviyesi yükseldikçe veliler televizyondaki çocuk eğitimine yönelik yayınların sayısını az ve kalitesini yetersiz bulmaktadırlar. Eğitim seviyesi yüksek; basılı ve online kaynaklara ulaşmakta sorun yaşamayan velilerin yine de televizyondaki eğitsel programların sayısının artırılmasını beklemesi televizyonun her eğitim seviyesindeki insanlar için daha uzun yıllar bir eğitim aracı olarak önemini koruyacağını göstermektedir. Eğitim seviyesi daha yüksek anne-babaların televizyon yayınlarının kalitesini yetersiz bulması ise eğitim seviyesi yükseldikçe bireylerin yayınları daha eleştirel gözle izlediğine bağlanmaktadır.

Öte yandan araştırma sonuçlarına göre; anne- babaların eğitim seviyesi arttıkça televizyon dışındaki bilgi kaynaklarına ulaşım gücünün de azalmaktadır. Eğitim seviyesi arttıkça bireylerin bilgi kaynaklarına ulaşım yollarını bilmesi beklenen bir sonuçtur. Önemli olan daha düşük eğitim seviyesinde olan anne-babaların televizyonu tek eğitim aracı olarak görmesinin önüne geçilebilir. Bu bağlamda televizyon kuruluşlarına ve yetişkin eğitiminden sorumlu kişilere önemli görevler düşmektedir.

Son olarak, araştırma sonuçlarına göre; eğitim seviyesi düştükçe çocuk eğitiminde yönelik televizyon programlarını takip etme çabası da artmaktadır. Bu durum yukarıdaki paragrafta da belirtildiği gibi velilerin eğitim seviyesi düştükçe televizyonu tek eğitim aracı olarak görme durumunu ortaya çıkarmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye'de ve dünyada yetişkin eğitiminin en önemli unsurlarında biri olan aile eğitiminin önemi gün geçtikçe anlaşılmakta, bu yönde yapılan çalışmalara yenileri eklenmektedir. Bir kitle iletişim aracı olan televizyonun da geniş kitlelere ulaşabilmesi açısından yetişkin eğitimi faaliyetlerindeki yeri ve önemi yadsınamaz. Bu bağlamda aileleri eğitime amaçlı uzman kişi ve kuruluşlarca hazırlanacak eğitim programı ve televizyon programlarının yayınlanmasının ülke kalkınması ve gelecek nesillerin sağlıklı gelişimleri açısından önemli olduğu

düşünülmektedir. Aile eğitimine yönelik televizyonlar için hazırlanacak programlar tasarlanırken bu araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında sunulacak önerilerden yararlanılması umulmaktadır;

1. Televizyonlarda yayınlanan programların içeriğinin zenginleştirilmesi veya aile eğitimine yönelik kapsamlı bir eğitim programı hazırlanması durumunda bu araştırma sırasında velilerin öğrenme ihtiyaçları hissettiklerini belirttikleri konu başlıkları içeriğe dahil edilebilir.
2. Televizyonlarda çocuk gelişimi ve eğitimi konularında yapılan yayınların sayıları artırılabilir.
3. Televizyon yayınlarının eğitsel gücünün ve kalitesinin artması amacıyla çocuk gelişimi, eğitimi ve ebeveynlik becerilerini konu alan her türlü yayın hazırlanırken alan uzmanlarının görüş ve düşüncelerinden faydalanılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.
4. Çocuk gelişimi ve eğitime yönelik yayınlar çalışan ebeveynlerin de faydalanması amacıyla gündüz kuşağı yerine ağırlıklı olarak akşam kuşağında veya hafta sonları yayınlanabilir.
5. Babaların eğitim ihtiyaçları ve çocuk eğitimine yönelik televizyon yayınlarının azlığı konusundaki görüşleri dikkate alındığında, erken çocukluk döneminde çocuğu olan babaların eğitime yönelik bir eğitim programı yayınlanabilir. Yine aynı şekilde, daha önce de AÇEV ve TRT tarafından uygulanan “Benimle Oynar mısın?” programı veya benzer programlar geliştirilerek televizyonlarda yayınlanabilir.
6. Televizyonda çocuk eğitimine yönelik programlar tasarlanırken eğitim seviyesi düşük anne-abaların televizyon dışında bilgi edinebilecekleri bilgi kaynaklarına(kitap, dergi, internet siteleri, gönüllü derneklerin faaliyetleri, anne-baba eğitim kursları vb.) ulaşabilmeleri için bilgilendirmeler yapılmalıdır.

Not: Bu çalışma 24-26 Nisan 2015 tarihlerinde Antalya’da 16 ülkenin katılımıyla düzenlenen 6th International Congress on New Trends in Education- ICONTE’ de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

AÇEV Basın Bülteni. (03.10.2006). *Babalara Özel Televizyon Programı*. <http://www.acev.org/basin-bultenleri> adresinden 20.01.2015 tarihinde alınmıştır.

AÇEV Basın Bülteni. (2003). *Televizyon Yoluyla Eğitim. AÇEV-TRT İşbirliği ile Benimle Oynar mısın?* <http://www.acev.org/basin-bultenleri> adresinden 20.01.2015 tarihinde alınmıştır.

Bunting, L. (2004). Parenting Programmes: The Best Available Evidence. *Child Care in Practice*, 10(4),327-343.

Cerçi, S. (1997). Televizyon Eğitebilir mi? *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. Sayı:4, s.21-24.

Çağdaş, A. ve Seçer, Z.Ş. (2011). *Anne-Baba Eğitimi*. Ankara: Eğiten Kitap.

Demir, Ö. ve Acar, M. (2005), *Sosyal Bilimler Sözlüğü*. Ankara: Adres Yayınları.

Godwin, C.C. & Shramm, W. (2004). *Learning from Television: What the Research Says*. USA: Information Age Publishing Inc.

İçel, K. (1984). *Devletle Basın Arasındaki Karşılıklı İlişkiler: Basın ve Basının Karşılaştığı Hukuki Sorunlar*. Hürriyet Vakfı Eğitim Yayınları. Yayın No: 3, I. Seminer Tutanakları.

Dail, Paula W., & Wendy L. Way. (1985): What Do Parents Observe About Parenting from Prime Time Television. *Family Relations* . 491-499.

Öktem, N. (1986). *Kamuoyu oluşmasında Basının Eğitim İşlevi ve Kamu Yararı Ölçütü*. Genç Gazeteciler Eğitim Semineri. Gazeteciler Cemiyeti Yayınları. Yayın No: 19.

Özgen, M. (1985). *Radyo ve Televizyonda Eğitim Yayınları*. Kitle İletişim Araçları ve Eğitim Sempozyumu. A.Ü.E.B.F. Yayınları. 137. s. 147.

Samuelson, A. (2010). Best Practices for Parent Education and Support Programs. What Works, Wisconsin. *Research to Practice Series – 10*. Wisconsin. http://whatworks.uwex.edu/attachment/whatworks_10.pdf adresinden 21.01.2015 tarihinde alınmıştır.

Small, S. A. & Mather, R. S. (2009). *What Works, Wisconsin*. Evidence-Based Parenting Program Directory. University of Wisconsin. Madison.

Tamer, E.C. (1983). *Televizyon*. 1.baskı. İstanbul: Varlık Yayınları

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü.(2011). *Aile Eğitim Programları Üzerine Notlar*. Ankara: T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayınları.

Tekin, M.(1996). *Yetişkin Eğitiminde Radyo ve Televizyon*. Ankara: Yüksel Matbaacılık.

Vural, A. M. (2012). Medyanın Kültürel Kalkınmayı Sağlama ve Eğitim İşlevi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 10, s.105-112.

Yaylagül, L. (2008). *Kitle İletişim Kuramları: Egemen Ve Eleştirel Yaklaşımlar*. 2. Baskı. Ankara: Dipnot Yayınları.